

Stanovisko ANOPA k bezplatným vstupům na státní památky ve dnech 30.8.2026 a 27.9.2026

Provozovatelé nestátních památek respektují snahu Ministerstva kultury zpřístupňovat kulturní dědictví co nejširší veřejnosti. Zároveň však považují za oprávněné vyjádřit vážnou obavu z dopadů plánovaného bezplatného vstupu do státních památek na ostatní provozovatele památek, které jsou zpřístupněné návštěvníkům, a poskytují tak za úplatu kulturní službu veřejnosti.

V obecné rovině věříme, že hledání cest, jak odstranit bariéry, které lidem brání v návštěvě kulturních památek, je legitimním a důležitým cílem veřejné kulturní politiky. Zároveň však považujeme za nezbytné, aby při zavádění opatření tohoto typu stát posuzoval nejen jeho bezprostřední efekt na státní památky, ale také **jeho dopad na celý systém péče, uchovávání a zpřístupňování kulturního dědictví v České republice.**

Bezplatný vstup pouze do části památek je bezpochyby **zásahem do tržního prostředí**, ve kterém vedle sebe působí státní i nestátní provozovatelé. Zatímco státní objekty mohou v určených dnech nabídnout vstup za nulovou cenu, nestátní památky nadále nesou plné náklady svého provozu, údržby a zpřístupňování veřejnosti. Nelze proto přehlížet riziko, že část návštěvníků svou volbu přizpůsobí právě cenovému rozdílu.

Opatření je plánováno **v hlavní návštěvnícké sezoně**, kdy památky realizují podstatnou část svých ročních příjmů a kdy je návštěvnost klíčová pro ekonomiku jejich celoročního provozu. Případný přesun návštěvníků ke státním objektům proto nelze vnímat jako zanedbatelný výkyv v běžném provozu – může mít **přímý a citelný dopad na hospodaření nestátních památek právě v období, kdy jsou jejich ekonomické výsledky nejvíce koncentrovány.**

Máme obavu zejména z možného **poklesu návštěvnosti nestátních památek v bezprostředním okolí zapojených státních objektů, z regionálních přelivů návštěvnosti a následných ekonomických dopadů.** Ty se nemusí projevit pouze ve vstupném, ale ovlivní v těchto dnech také další příjmy vlastníků nestátních památek, a navíc, další provoz na turistický ruch v dané lokaci navázané, jako hotely, restaurace, prodejny občerstvení a suvenýrů, atd. Nejde přitom pouze o dva konkrétní víkendy. Pokud by se podobný model opakoval, může postupně měnit návštěvnícké chování a konkurenční prostředí mezi jednotlivými památkami.

Za zásadní považujeme skutečnost, že podle informací, poskytnutých nám Ministerstvem kultury, nebyla před přijetím opatření zpracována analýza jeho dopadů na nestátní památky ani neproběhly konzultace s dotčenými subjekty. Současně nebyla předem stanovena metodika, která by umožnila tyto dopady objektivně vyhodnotit. Považujeme za problematické, aby k zásahu do prostředí, v němž působí i řada nestátních subjektů, došlo bez znalosti jeho možných důsledků a bez předem dohodnutého způsobu jejich měření.

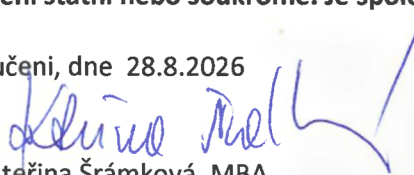
Nechceme předjímat výsledek. Je možné, že opatření skutečně přivede k památkám nové návštěvníky a zvýší jejich celkový zájem o kulturní dědictví. Stejně tak ale může dojít k přesunu již existující návštěvnosti od nestátních památek ke státním objektům. **Právě tuto otázku je třeba změřit, nikoli předem předpokládat.**

Považujeme za nezbytné, aby Ministerstvo kultury ve spolupráci se zástupci nestátních památek a nezávislými odborníky zajistilo jasnou metodiku vyhodnocení. Ta by měla sledovat nejen návštěvnost zapojených státních památek, ale také vývoj návštěvnosti a ekonomických ukazatelů u nezáčastněných nestátních památek, včetně regionálních a časových přesunů. Náklady na takové vyhodnocení by měl nést stát jako iniciátor opatření a součást své veřejné kulturní politiky.

Současně žádáme o **otevřenou odbornou diskusi a svolání kulatého stolu**, kde bychom společně hledali způsob, jak deklarovaný cíl zpřístupnění kulturního dědictví naplňovat, aniž by jeho náklady byly nechtěně přeneseny na jinou část kulturního ekosystému.

Nezpochybňujeme cíl. Vymezujeme se však proti tomu, aby byl takto významný zásah do tržního prostředí proveden bez předchozí analýzy a bez mechanismu, který umožní jeho skutečné dopady změřit. Nestátní památky jsou připraveny být součástí řešení a vést se státem věcný a konstruktivní dialog. Kulturní dědictví České republiky totiž není státní nebo soukromé. Je společnou hodnotou. A tomu by měla odpovídat i kulturní politika státu.

Na Loučení, dne 28.8.2026

Ing. Kateřina Šrámková, MBA

Předsedkyně Výkonné rady

Asociace nestátních otevřených památek, z.s.